

[Hartel.]

finder, at denne Paragraf er Forslaget inderligt uvedkommende, og den fandtes da heller ikke i den Form, Forslaget havde, da det fra Raastofkommissionen gik til Landbrugsministeriet. Den Betænkelighed, jeg nærer ved § 9, er, at der skal opstaa en Modstand mod selve denne Lovgivning af Grunde, som er Lovgivningen uvedkommende. Det maa nemlig siges at være denne Lov uvedkommende, at der opstaa Strid om § 9 og de Arbejdsforhold, som her berøres, og jeg vil meget nødtigt se, at en i øvrigt god Foranstaltning kommer til at lide under noget, der kunde være undgaaet ved almindelig Imødekommenhed.

Oluf Pedersen: Det foreliggende Lovforslag berører et betydningsfuldt Spørgsmaal, men løser det ikke, og det er principielt forkasteligt, til Trods for at det har samlet en næsten enig Rigsdag. Dette er maaske haardt sagt, men jeg skal redegøre for min Begrundelse.

Det drejer sig i første Linie om et landbrugsfagligt Spørgsmaal; det drejer sig ikke alene om at undgaa et nationaløkonomisk Tab ved Høtilberedning fremfor Ensilering, men det forudsætter delvis Omlægning af den nuværende Driftsform for dansk Landbrug. Til Belysning heraf blev der nedsat en saakaldt Raastofkommission, hvis Resultat er det foreliggende Lovforslag. Denne Kommission er for saa vidt Rigsdagens saglige Garant, og jeg nævner derfor af dens Medlemmer: Direktør Chr. H. Olesen, Nationalbankdirektør Bramsnæs, Direktør Hassing-Jørgensen og Folketingsmand Johan Strøm. Med mit Kendskab til Sagkundskaben paa dette Omraade tør jeg sige, at den egentlige Sagkundskab, naar det gælder en eventuel Omlægning af Landbrugsdrift, er holdt uden for selve Kommissionen og kun repræsenteret ved Enkeltmand paa hver sit Omraade, som var tilkaldt ved Sagens Behandling. Resultatet er da ogsaa blevet derefter. Man bygger paa de sagkyndiges Redegørelser og har derfor lavet et betydningsløst Forslag.

Kommissionen gaar ind for Ensilering i Stedet for Høtilberedning paa visse Aars-tider og en udvidet Dyrkning og Ensilering af Grøntfoderplanter, og derefter foreslaas det at stille 5 Mill. Kr. til Raadighed. Det siges, at Bekostningen vil være mellem 600 og 1500 Kr. pr. Ejendom for de mindre og mellemstore Ejendomme eller i alt et Par Hundrede Millioner Kroner, og det vil altsaa sige, at kun en af hver tredive kan laane indtil tre Fjerdedele af, hvad Behol-

deren koster, de andre 29 faar ingenting. Men hvis det var samfundsgavnligt, maatte selvfølgelig alle de fornødne 150 Mill. Kr. stilles til Raadighed. Jeg har dog bemærket, at Udgiften til Syre for alle Ejendomme, hvis de skulde gaa over til Ensilering, vilde være ca. 15 Mill. Kr., hvoraf der skal importeres for ca. 10 Mill. Kr. Endnu værre er det dog, at Raastofkommissionen ikke tror, det betaler sig for Landbrugerne at foretage den Omlægning af Driften, som Kommissionen foreslaar, og derfor stiller Forslag om rentefrie Laan. Hvorfor skal Laanene være rentefrie? Enten maa Bygningen af Siloer være rentabel, og saa bør Laanene forrentes, eller ogsaa maa det være samfundsmæssigt uforsvarligt at bygge dem. Jeg kan da ikke tænke mig, at Nationalbankdirektøren mener, at rentefri Finansiering af Erhvervslivet skal være det rigtige. Hvis man havde troet, at Bygningen af Ensilagebeholdere var rentabel og en Driftsomlægning, som der anbefales i de sagkyndiges Beretninger, tilraadelig, havde man ikke foreslaaet rentefrie Laan, men var gaaet en helt anden Vej, den, som ene kan give en Løsning.

Jeg tænker her paa den Vej, som for mange Aar siden blev tilraadet af afdøde Godsinspektør Berthelsen, om at give Arbejdet Pant i Ejendomme for kendetligt skabte nye Værdier. Det er urimeligt, at de nuværende Panthavere ikke alene har Pant i de Værdier, som findes paa det Tidspunkt, Laanet bliver stiftet, men ogsaa i de nye Værdier, som skabes. Her mener jeg, at det er rigtigt, at der gives Fortrinsret, saaledes som vi ogsaa har gjort det, naar det gælder Høsten, Merglingen, Grundforbedringen, ja, nu sidst ogsaa Udnyttelsen af Tørvemoserne. Herved sikrede man Arbejde. Jeg beklager, at man nu bryder med dette Princip i Stedet for at gøre Princippet alment.

Det er vist rigtigt, at dansk Landbrug er saa forarmet, at det ikke uden Gældsstiftelse kan bygge Ensilagebeholdere, selv om man var lige saa klog som det ærede Medlem Hr. Øllgaard og bygger langt billigere, end det kan ventes efter denne Lov. Men er Driftsomlægningen rentabel, vil det ikke forringe de nuværende Pante-kreditorens Stilling, om der blev givet Adgang til Fortrinsret for Tillægslaan, f. Eks. optaget gennem Kreditforeningerne. I Stedet for giver man en lille Brøkdelen nogle rentefrie Laan, og Pengene faar Staten selv ved at udstede rentebærende Statsobligationer for et tilsvarende Beløb. Da J. A. K. i sin Tid gav rentefrie Laan, krævede Sta-